

nserati se sprejemajo in velj^a
tristopna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanji se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi
se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENE^C.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejem^a velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Meščanje!

Osem let je že minilo, kar v našem slavnem kranjskem glavnem mestu Ljubljani ena stranka sama vlada, in brez vpliva naše narodne neodvisne stranke gospodari z našim davkom. To je ona stranka, ki ni prijazna našim narodnim prizadevanjem, ki je sovražna našemu domačemu jeziku in domači naši šegi.

Meščanje! Vi vsi veste, kaj Vam je prineslo v tem času gospodarstvo teh ljudi: povišali so priklade na davek, mestne blagajnice so prazne, kupčija in obrtnija peša, naše deželne koristi se zanemarjajo, za domačo omiko našega roda se ne skrbi, a pač se dela nam škodljiva nemška politika.

No tedaj! ne volite Vi, ki hočete, da bode tega slabega gospodarstva enkrat konec, nič več onih móž, ktere Vam svetuje od birokratov podpirana stranka, temuč volite spodaj zapisane kandidate naše samostalne meščansko-narodne stranke.

Mi Vam priporočamo za volitev v I. razredu, ki bode v četrtek 30. tega meseca, te-le gospode:

- Henrik Ničman, hišni posestnik,
- Mihael Pakič, hišni posestnik,
- Franc Peterca, hišni posestnik,
- Ivan Vilhar, hišni posestnik.

Od meščansko-narodnega volilnega odbora.

V a b i l o

k naročevanju na

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja, kakor do zdaj:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto 9 gl. — kr.;
" " " " pol leta 4 " 50 "
" " " " četrt leta 2 " 30 "
" " " " en mesec 80 "

V administraciji sprejem^a:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.;
" pol leta . . . 4 " 20 "
" četrt leta . . . 2 " 10 "
" en mesec . . . — " 70 "
posamezne številke . . . — " 7 "

Po pošti:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.;
" pol leta . . . 5 " — "
" četrt leta . . . 2 " 50 "
" en mesec . . . — " 90 "
posamezne številke . . . — " 8 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto . . . 6 gl. — kr.;
" pol leta . . . 3 " — "
" četrt leta . . . 1 " 50 "

(Zarad malega spremena menda nam ne bo nihče za zlo vzel, ker očitvidno mi ne bomo nobenega dobička imeli, ampak želimo le mnogim s tem vstreči. Za vsak stan posebej nam iz mnogih vzrokov ni mogoče posebne cene delati.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen)

opravništvu,

Stari trg, hiš. št. 16.

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izvi^ren roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

„Io triumphe!“ doni ljudski pozdrav. Skoz mestna vrata stopi prva legija. Njej sledi Marij, pri njem je voz. Siloma predere Digna vrste radovednih.

„Marij, sin, kje je oče?“

„Tam“, kratko odgovori, obrne svoj obraz in z mečem pokaže na voz.

Kot blisk je Digna na vozu.

„Oh, Sever je ranjen! Oh, ne, ne, mrtev je, mrtev!“ viče reva vsa izvan sebe, poljubovaje glavo mrličevo, „oj beda, beda meni!“ onemogla se zgrudi tik njega. Vojniki jo rahlo odpravijo, izročivši jo blizo stoječim ženam. Marij, s solzami v očesu, komaj komaj se premagovaje, pobesi v znamenje pokorščine meč pred mestnim poveljnikom.

„Naprej!“ doni njegov klic, in legije stopajo molčé, molčé gre za njimi nebrojna množica; kajti slut nesreče se je vseh polastil. Zmaga in smrt ste združeni v tem prizoru. Nihče več ne viče: io triumphe! Naj v miru počiva! vošči vsaktero kristijansko srce.

O tužna, tužna je bila zadnja dolžnost nasproti umrlemu očetu, tužna je bila preselevitev v mesto umrlih, v tužno mesto Nekropolis. Marij tolaži mater Digno, cvetočo in vedno krasno vdovo, Evdora ga zvesto v tem poslu podpera. Sin in hčerka dobro zdravita bolno srce, a najbolj jo tolaži kristijanska resnica, da enkrat bode zadonel mogočni klic: „vstanite, vstanite suhe kosti!“ in da potem ne bo ločitve.

„Evdora, Marij!“ pravi tužno se smehljaje Digna, „bodita srečna vsaj vi dva. Slutim, da moja ločitev od Severa ne bo dolgo trajala. A predno bosta srečna, preteče še mnogo solz. Kdo ve, o j Honorija, in ti blagi prijatelj Menapij, kolikokrat da bomo tu v tem trikliniju združeni? Toda, naj bo, per aspera ad astra, po dežji solnce.“

„Prijateljica“, odvrne Menapij, kdo je le v stanu prihodnosti zastor odgrniti, s kojim je previdnost božja nam bodočnost zakrila! A boljše je tako. Potem nam še na grobu lahko zeleni vejica upanja. A Digna, ostani tu pri nas. Evdora te bo kratkočasila, Honorija tešila ti srce, med tem pa bomo bili mi moške silni boj za vero očetov, domovje in prostost. Marij, pustiva ženske tu, pojdiva po mestu, da ogledam, kako se vršijo priprave, da bomo ljutega vruga spodobno sprejeli. Potoma mi lahko natanko poveš, kako se je nesreča vršila.“

„Čudno, čudno, nerazumljivo mi je“, nadaljuje Menapij na poti, ko mu Marij o padu Severovem pripoveduje, „nekaj slutim, kar si pa ne upam izgovoriti. Rimska puščica je morala ravno njega zadeti in od strani, kjer si ti stal. Marij, če bi ona tebi veljala? Kaka sovražna roka . . .“

„Oj“, ugovarja Marij, „za to ni vzroka. Komu sem kaj storil? Nobenega nisem razžalil.“

O mestnih volitvah.

Že večkrat smo povedali, kakšno ravnopravnost naši nemčurji nam Slovincem privoščijo; z njimi vred naj težka bremena nosimo, kjer pa bi bilo kaj govoriti, naj molčimo. Dasi nas je v Ljubljani po številu ogromna večina in njih le majhna peščica, bi vendar mestne zadeve najraje sami odločevali, in hudo jih boli, da smo lansko leto vsaj 4 Slovence spravili v mestni zbor. „To se letos več ne sme zgoditi, pravijo v svojem volilnem oklicu, da nasprotniki naši, t. j. narodnjaki, zvedo, da so v deželni glavni mestu prišli ob vso veljavo, in da si nihče več nazaj ne želi tistih časov, ki smo jih bili, žali Bog, doživeli, ko je bilo mestno oskrbovanje v njihovih rokah.“

Da bi to lože dosegli, stavile so se narodni stranki razne zapreke. Da se je nemčurjem dovolilo, Slovincem pa prepovedalo na mestnih voglih nabiti oklic do volilcev, smo že povedali, in te reči ne bomo dalje razpravljali, zlasti ker slišimo, da bodo naši poslanci zaradi tega deželnega predsednika v deželnem zboru interpelirali. Tukaj hočemo le omeniti, kako se je ravnalo pri sestavi volilne komisije. Naravno bi bilo, da bi se bili vzeli v volilno komisijo tudi nekteri možje narodne stranke. To ne zahteva samo ravnopravnost, ampak tudi previdnost, ker se na ta način najlažje odstrani vsakako natolcevanje. To se pa pri sedanjih volitvah ni zgodilo; v volilno komisijo so bili odbrani zgolj možje nemškutarke stranke. Narodnjaki so se vsled tega pritožili pri mestnem županu, ki se je pa izgovarjal s tem, da druga leta so bili v to komisijo odbrani tudi Slovinci; ker so se pa branili prevzeti ta posel, jih letos niso hoteli več nadlegovati. Pa ta izgovor je piškav. Če bi bili tudi eno leto izbili ponudeno jim čast, bi jih bili morali vendar le drugo leto zopet odbrati že zaradi tega, da pokažejo svojo nepristranost. Slovincem pa toliko časa za volilno komisijo ni bilo mar, dokler se volitev niso vdeleževali; prepustili so nemčurjem, da naj se sami kontrolirajo; kakor hitro pa so se začeli vdeleževati volitve, postala je volilna komisija tudi za nje jako važna, zato bi se ravno zdaj narodnjaki nikakor ne bili smeli prezreti pri sestavi te komisije. Deputacija, ki je bila zaradi te brezozirnosti pri mestnem županu, mu je priporočala, da naj na mesto dveh nasprotnikov pokliče 2 Slovence, ali pa da naj se volilna komisija pomnoži za 2 uda, ker se je g. župan izgovarjal, da so se odbranim že razposlali dekreti.

„Vem, vem, a vsakako pozor, stvar je jako sumljiva.“

Molčé ogledujeta dela po mestu. Tu dovažajo kamenje, tam delajo nasipe, zboljšujejo zidovje; na obzidje spravljajo mogočne mašine, s katerimi se težko kamenje lahko daleč tje na sovražne glave meče; ti stroji, nadomestovajoči novošegno topovje, bili so strah in groza barbarskim narodom. Zopet tu pa tam so kovačnice pripravljene nalašč zato, da se kujejo ostri meči, napravljajo dolga bodala; tudi bati na grčastem delu polni ostrih vrhuncev se kalijo. Gorjé, komur tak bat na glavo trešči. Vse mrgoli po mestu, mesto je postalo velik ostrog. Vsa pozornost je obrnjena le na pretečo nevarnost. Na javnih prostorih se vežbajo vojaci. Obrtnija in kupčija se ne ganeti, kajti kjer Mars govori, ondi mora zviti Merkur tišati jezik za zobmi. Razna rokodelska in obrtnijska društva — collegia — katerih se je štel v mestu 35 z raznimi predpravicami pod lastnimi zastavami, spremenila so se v bojne kohorte. Njihovi načelnik, prefekt ali kapitulat

Tako je bilo tedaj vse prizadevanje zastonj in le slučajno je, da imajo volilci narodne stranke pri volitvi vendar enega zastopnika; eden imenovanih komisarjev namreč ni prišel — iz katerega vzroka, ne vemo — in tako so že v zadnjem trenutku na mesto njega privzeli g. stavbenega svetovalca Potočnika. Reč je s tem rešena, a to je novo znamenje, kako naši liberalci ravnopravnost spoštujejo.

Kdo nam bolje reši socijalno vprašanje: liberalizem ali vera?

(Dalje.)

Lasalle kliče državno pomoč, ki naj bi delavcem posodila ali podarila kapital, kar bi jim ga bilo treba, da bi se mogli lotiti kakšnega opravila. — Toda, kar zahteva Lasalle, nasprotuje pravici in je tudi nemogoče. Nasprotuje pravici, ker država nima pravice, da bi gospodarila s premoženjem državljanov po svoji volji, ali pa enemu vzela in drugemu dala, to bi bil zopet začetek k socijalizmu, vsaj po principu.

Kamor se toraj ozremo, ali na komuniste v preteklem stoletju, ali na socijaliste in liberalce našega veka, nikjer ne vidimo, da bi bil kdo tako rešil socijalno vprašanje, da bi bila zlažšana osoda trpečega človeškega rodu. Ali niso prouzročili vsi socijalistični sistemi marveč zmešnjav, prekucij, prelivanja krvi, pokončanja, kar ga je bilo? In zakaj je bilo vse njihovo besedovanje, delovanje in ravnanje brezvspešno, brezi pravega blagoslova? Zakaj vsi ti učenjaki, človekoljubi niso zlažšali trpljenja človeških otrok? Ker niso iskali vzroka, vrelca pravega tam, kjer je; modrovali so na vse strani, govorili učeno, govorili, pa ker se niso ozirali na zvezdo voditeljico — vero, ki nam pojasnuje vse, česar nam je treba vedeti, toraj tudi vir in vzrok revij človeškega življenja, bilo je njihovo prizadevanje prazno in brezvspešno.

Kar pa posvetni modrijani in človekoljubi niso mogli rešiti, to nam rešuje katoliška vera, ki nam pojasnuje vse, česar nam je treba vedeti za to in uno življenje in ki tudi dejansko izvršuje, kar nas z besedami uči. — Poglejmo tudi mi nekoliko njen nauk in njeno dejansko izvrševanje tega nauka.

Najvažnejše vprašanje za človeka je vprašanje: Kaj je človek? Od kod je? Zakaj je na svetu, kateri je namen njegov in kako bo dosegel ta namen?

Človek je božja stvar. — To je glavni nauk, na katerega se opirajo drugi nauki kakor nauk o društvu, in ideja božjega kraljestva. — To je vedel satan, ko je stopil v raj. Videl je, kako neizrekljivo srečna sta bila naša prva roditelja, kaj dela njuno srečo in mir, sklenil jih je v svoji zlobni zavisti pogubiti in pahnil v nesrečo. Zvijajoč jima taji, da sta odvisna od Boga: „ne bodeta umrla ne, temveč bodeta, kakor boga.“ To satansko delo dovršuje še dandanes, ako tudi ne v podobi kače, pa se skriva pod plaščem modroslovja in naravoznanstva, ki nosita v našem prosvetljenem veku zvonec: „Vešči pradedje so bili opice; ako je kje kaj božjega sploh, je gotovo človek bog!“

Ali ni to ista nesramna satanova laž v raji: „bodeta ko bogá.“ Ti zaslepljenci se hočejo povzdigniti nad vse druge stvari, in nočejo pripoznati Bogá nad seboj, ki jih je stvaril ter se ne sramujejo pripoznati, da so potomci ostudne, nespametne divje živali. Ne da bi si pripoznali dostojanstvo, ki jim pristuje ko božji stvari, se sami teptajo v blato, se ponašajo živalim brezi razuma in volje. Kaj čuda, ako tudi tako ravna kakor učé, ker s svojim bližnjim delajo ko z neumno živino, ki ima le toliko cene, kolikor koristi! In vendar: človek je vstvarjen po božji podobi: človek ni samo telo, temveč Bog je temu truplu vdihnil neumrjočo dušo: s tem darom nebeškim je povzdignjen nad vsemi družimi stvarmi: kajti duša ima razum, volja je prosta; dela, kakor in kar hoče. V lepej harmoniji in zvezi z Bogom je bil prvi človek prijatelj božji, bil je srečen: ker je bil pa nepokoren Bogu, ker ga je razžalil, raztrgal je sam to nježno vez ter postal sovražnik njegov, zapadel je prokletstvu, duševnemu in telesnemu — in to je začetek revij v človeškem rodu; v raji, pri prvem očetu, pri prvi materi izvira vse zlo z besed, ki jih je govoril razžaljeni Bog: „Prokleta naj bo zemlja zavaljo tebe: trnje in osat ti bo rodila, v potu svojega obraza boš jedel svoj kruh“ se sploaujejo še vedno nad nami. Sveta povestnica nam z malo besedami razloži začetek nesreč in težav, da jej moramo verjeti, da bi ne bilo treba nič več preiskovati in premišljevati — in vendar so si modrijani in učenjaki belili glave, da bi našli studenec in vzrok zlega človeškega, pa ga le niso našli, ker ga niso hoteli iskati v svoji slepi neveri, zaslepljenosti ondi, kjer je.

(Dalje prih.)

imenovan, postal je prvi načelnik. Dendroforii ne kupčujejo več kot prej z lesom, sedaj sučejo svitlo kopje; centonarii so pozabili na kupčijo s starinami, pripravljeni so svojo krv drago prodati za domovje; cupedinarii ne sekajo več mesa, voljni so razmesariti krvoločnega sovražnika; lapidarii, kamnari so popustili svoje rekodelstvo; linteones, tkalci; blattarii, barbarji; coriarii, strojarji; murilegii, ribiči; cementarii, zidarji, vrgli so od sebe svoje orodje, zgrabili so za svitli meč. Celó miroljubni crepidarii, čevljarji so zgrabili namesto šila za sulico; tudi doliarii, sodarji; in cerostrati, tesarji na ladijah so zapustili mirno obrtnijo, vstopili se med bojne branitelje. Bojni duh je prešinél vse, ponosnega plemenitaža, kakor tudi ubozege reveža. Naglo se sklene pobratimstvo v skupni nevarnosti tudi med prej tako zelo ločenimi stanovi.

„Kaj meniš, Marij“, prične Menapij, „se bo li Oglej vzdržal nasproti preteči sili? Glej, vode imamo obilo. Na zapadu nam tečejo rečice Celina z dvema potokoma; na vzhodu

mesta dere Nadiža, po raznih prekopih dovažajo v mesto obilo vode. Vrh tega stoji okoli in okoli zidovja v mestnem prekopu globoka voda, ki brani dohod do mesta. Preden dojde Hunec noter, se je nažre do sitega. Nadalje, kdo bi mislil, da pod mestnim šetališčem, ki pelje proti zapadu in je z dvema zidovoma obdan, je krasen vodotok? Živeža imamo čez obilo. Morje lahko redi četrti del prebivalcev; zaloge olja in vina so bogate; iz ilirskih pokrajin je došlo mnogo živali in žita ne bode zmanjkalo. Oj mesto, da, to je bogato: „Felix Aquileia, horreum Romani imperii“ mu je star naslov. In srečni Oglej, žitnica rimskega carstva, bi se vdal kakemu nasilstvu? Oj ne, ne, nikdar ne. Dokler se Oglejčanu roka giblje, ne, ne, ni koraka ne odstopi od materinske zemlje.“

„Ne, Menapij, ne, enaka čutila pretresajo tudi moje srce.“

Gresta dalje.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. marca.

Avstrijske dežele.

Ministra Lasser in Štremajer se poganjata za predsedništvo upravne sodnije, ki ima s 1. julijem t. l. pričeti svoje delovanje. Gospoda menda čutita, da se ministerski stoli majejo, zato si prizadevata o pravem času v varno zavetje priti, kakor tudi lastovke iz gnujcd svojih odleté, kadar začne hiša pokati.

Nemško napredno društvo v Schönbergu na Moravskem je v zboru 19. t. m. v neki resoluciji izreklo, da naj se Oggerska raje čisto loči od Cisle in ž njo le po skupnem vladarju sklenjena ostane, kakor da bi se Cisl nakiadala nova bremena. Vlada in državni zbor, pravi konečno omenjena resolucija, bosta krepko branila koristi takrajlitavskih dežel in njim škodljivo pogodbo zavrgla. Mogoče bi tedaj bilo, da bi državni zbor zavrgel pogodbo, ki se ima z Oggersko skleniti, a če bi se to zgodilo, bi za ministerstvom Auerspergovim ne prišlo konservativno, ampak še bolj liberalno ministerstvo na vladino krmilo.

Graški mestni odbor boče v prihodnji seji obravnavati „klostersko postavo“. Mestni odbor ta postava sicer nič ne briga, a liberalni mestni zastopi se najraje pečajo z rečmi, katere jim niso nič mar, zlasti, če je treba cerkvi katoliški, veri ali redovnikom eno zasoliti. Skoro gotovo bodo tudi drugi liberalni mestni odbori posnemali graške kričaje in pričeli silno agitacijo za klostersko postavo, da bi vlado prisilili priporočiti jo v najvišje potrdilo, kakor so delali l. 1868 o priliki novih verskih postav.

Ogerski zbor je sprejel postavo o vravnjanji tako imenovane kraljeve zemlje na Sedmograškem; zoper predlog so glasovali samo sedmograški Saksonci.

Vnanje države.

Pruska vlada hrabro preganja — škofo katoliške. Vratislavski živi na Avstrijskem, poznanjski v Rimu, paderbornski na Angleškem, o kolonjskem se ne ve, kje je, nedavno je odstavila monastirskega, ki se bode moral najbrže tudi podati na tuje, in zdaj hoče neki odstavit še limburškega. In po tej svobodi se našim Prusakom sline cedé! Po zanesljivih privatnih naznanilih je najpoglavitejša skrb vladina obrnjena na to, da bi se mogla vojna, kadar bi bilo treba, še hitreje na noge spraviti, kakor v prejšnjih letih. Bismark tedaj hoče imeti vojsko in ni težko uganiti, komu je namenjena.

Bavarski zbor je zavrgel predlog stranke liberalne, da bi se odpravila šolnina.

Francoski učni minister je narodni skupščini izročil predlog, da bi se svobodnim vseučiliščem vzela pravica akademijske dostojnosti. Bolj svobodno je ravnal „liberalni“ poslanec belgijski, Freze Orban, ki je nasvetoval, da naj ima vsako vseučilišče, bodi si državno ali cerkveno, v tem oziru popolno svobodo in da naj se država za to nič ne briga.

Izvirni dopisi.

Od Soče, 24. marca. (Slovenski Garibaldi + pa „Isonzo“ in razna mnjenja o samomoru dr. Lavriča.) Slovesni pogreb po protestantskem obredu v oziru samonarodnjaštva dosihmal nedosegljivega pa pomilovanja vrednega dr. L., *) je še vedno predmet govorjenja

*) Ustrelil se je namreč, kakor od njega zapuščena lista pričujeta, še pri (dovolj) zdravi pameti, skoz sencé; tako, da je bila soba vsa s krvijo oškropljena, kar je vzbudilo strahovit prizor za radovične gledalce! Pis.

med zavednimi in manj zavednimi goriškimi Slovenci. Tudi „Soča“ tega predmeta o možu njej čez vse dragem in „najsvetejšem“ (?) še ni izpozajela, ter v svojem poslednjem listu obeta, da bode tudi še naprej o tem „ljubljenju“ slov. naroda govorila, tako da bomo lahko do konca siti te stare v pomnoženih frazah in „fanfaradah“ pogrete „rihte“! Da je ranjki dr. L. zastran svojega nesebičnega in požrtvovalnega rodoljubja posnemanja vreden, kdo bi to tajil? Še bolj pa bi bilo želeli, da bi dobil kmalo v tem oziru svojega naslednika. Mi, versko narodni, vemo dovolj ceniti njegove zasluge na Goriškem in njegovo neprekosljivo in istinito domoljubje, katerega si je bil po odpadu od katoliške vere — o čigar vzroku se marsikaj vé in pripoveduje — strastno oklenil. Tudi meni je bil osebno dobro znan, ko sem imel svoje dni priliko z njim občevati in o raznih narodnostnih zadevah ž njim govoriti. Mož v tem, pa le v tem oziru, je res največjega spoštovanja vreden, katerega mu nihče ne odrekuje niti odreči ne more in sme! Da bi bil vsled krstne obljube mož-beseda ostal in zvest katoliški veri, kateri se je okoli 1860. leta slovesno — žalostno slovesno — odrekel, bi ga bili vsi brez izjeme visoko spoštovali, tako pa je znano, da pri vernem kat. narodu ni vžival tistega neomejenega spoštovanja in zupanja, katerega bi bil le kot katoličan vreden. Dokaz temu so bile poslednje volitve za državni zbor l. 1873, pri katerih je kot pri prvi volitvi Lavrič propadel, potem pa pri ožji volitvi med dr. Tonkljem in vladnim Winklerjem sam v Sežano šel, da je volilce pregovoril, da naj rajše volijo vladnega nego versko-narodnega kandidata. To je že en črn madež zatajenja načel, za ktere se je prej sam boril. Prav za prav se ni niti protestantske vere držal, marveč je bil v oziru vere prostomišljak, kakor je bilo spoznati iz njegovega „glasnega mišljenja“. — Kristusa izveličarja ni imel za Boga, ampak za največjega svobodnjaka in republikana, zaradi česa, češ, so ga judje na križ pribili itd. Take in enake bogokletja sem slišal nekterikrat iz njegovih ust. Videlo se je, da se je svoje nevere iz Renana, ali drugih enakih neverških knjig nasrkal.

„Isonzo“ 8. t. m., — liberalci vsacega naroda se dobro vjemajo — je prinesel dolg članek o pogrebu dr. L., v katerem ga kot svobodnjaka silno v zvezde kuje rekoč, da je bil pokojni podoben njegovemu junaškemu domoljubu Garibaldju (lep poklon za Slovence, kaj ne?), da je bil slovenskemu narodu „popotujoč prerok“ stare zaveze. Vse to je deloma že — z razločkom, da so stari preroki pri judih zbužali in oživljali pravo vero na edinega Boga, in na prihodnjega Zveličarja; umrli pa (Bog ga je sodil; nočem ga jaz pogubliti, menda ni vedel, kaj je delal ali govoril!) je na tem popotovanju večkrat našo vero smešil in svoje zaničevanje do nje jasno kazal, za kar bi mogel navesti veliko zgledov.

Kakor je bilo samonarodnjaštvo pri njem najsvitlejša stran, tako je bilo od druge strani njegovo življenje takšno, kakor pravi „L' Eco del litorale“, kakor da bi ne bilo nobene vere. Isti list tudi dobro opazuje, „da ta slovesni, preslovesni pogreb prav občutljivo žali verske občutke slov. naroda, ki se ponaša s tim, da je on v prvi vrsti katoliški narod.“ Ta silno temna stran, ktera je Lavriča polagoma pripravila k samomoru z revolverjem, zatemnjuje pri vernih Slovencih ono zlo svetlo narodnjaštvo, ki človeka spremlja in slavi do greba; vera pa spremlja človeka tje v večnost. Pastor je rekel v svojem govoru slaveč njegovo človekoljubje

in domoljubje, da si je on „tako veliko nalogo v svojem življenju zvolil, da mu je izvrševanje te naloge celo branilo (!) njih božjo službo obiskovati itd.“ („Isonzo“ 8. t. m.) Misliło se je prej, tako mi je nekdo pravil, da ne bode v protestantski veri umrl, ampak da se utegne zopet vsaj pred smrtjo vrniti v naročje kat. cerkve. Ko se mu je namreč pred 5 leti v glavi zelo mešalo, tako da ni niti svojih prijateljev blizo ali k sebi pustil, je v tej blaznosti govoril besede, iz katerih je bilo posneti, da mu je žal, da se je veri kat. Slovencev on edini, kakor je rekel, sprehajaje se po dvorišču svojega prijatelja D., odpovedal. Ali z njegovim od vsih, ki so ga bližje poznali, že v naprej slutenim samomorom, je šla ta naša nada po vodi. Znano je, da je samomor pri zavednosti najstrašnejša pregreha po nauku 5. božje zapovedi — menim tudi luteranske vere in tudi že zdrava pamet nam pravi, da je to strašna krivica in seganje v oblast stvarnika našega življenja. Bili so in še se nahajajo ljudje, ki samomor preslavlajo in zagovarjajo. Tako je preslavljal samomor javno pred svojimi učenci neki bivši ravnatelj goriške gimnazije, že umrli W. J. M. rekši, „da je to največji junaški čin človeka!“ In kakor je učil, tako je tudi končal v Trstu svoje življenje. Vstrelil se je namreč z revolverjem kakor dr. L. Celo ljudje, katerim je bilo za vero malo mar, so samomor imeli za figamstvo in bojazen zastran tega trpljenja, ktero mnogokrat človeka tare. In če bi se tudi v neumerjočnost duše ne verovalo, ostane samomor pogubljen in sramoten, ker napravi neznano tugo in sramoto sorodnikom. prijateljem. Ob času egiptovske ekspedicije Napoleona Bonaparta l. 1798 se je dogodilo, da sije mnogo francoskih vojakov samim sebi vzelo življenje, zaradi česar se je Napoleon zelo razsrdil. V nekem razglasu je, — škoda da nimam tega pri roki — tedaj dokazoval sramoto samomora, in vse tiste, ki se sami umore, „vskoje in strahljivce imenoval, ker stražo, ki jim je izročena, popuste.“ (Guill. Handb. II. 219.) — Zdaj se po oglasu „Soče“ 16. t. m. nabira za spominek pokojnega dr. Lavriča. Med darovalci stoji v „Soči“ bivši predsednik društva „Gorice“, na drugem mestu brž za predsednikom „Soče“, (dr. J. Jakopičem, ki je daroval 15 gl.) 16 gl. a. v! Tako se nam zdaj sprava in verski indiferentizem te sprave dejansko tolmači, kazaje kam „Sočani“, — ker Goričani smo začasno umrli, — svoje tace mole.

Domače novice.

V Ljubljani, 28. marca.

(Zmaga, slavna zmaga!) V III. razredu smo včeraj zmagali Slovenci z vsemi kandidati. Slava volilcem našim, ki so dozdej z ne še zaslišano složnostjo volili vsi vse kandidate naše! Voljeni so namreč: **gosp. J. N. Horak s 164 glasovi, gosp. Karol Kljun in Jos. Jurčič s 152 in gosp. Jos. Regali s 150 glasovi.** Ta sijajna zmaga nam daje upanje, da bomo tudi v I. razredu, ki ima voliti v četrtek 30. t. m., vrgli predrzno nemčursko svojat. Le na noge, volilci! Liberalni zmaj ni tako strašen, kakor se vidi. Vrzimo jih še v I. razredu, vzemimo jim „rotovž“!

(Nemčurski kandidati III. razreda) so padli pri včerajšnji volitvi še globokeje, kakor lansko leto. Dobili so namreč Habit 106, Polleggegg 109, Achtschin 108 in Guaiz 113

glasov. Od lani smo tedaj Slovenci vkljub naj-silnejšega nemčurskega pritiska, vkljub najne-sramnejše agitacije pridobili 38 glasov, nem-čurji pa jih zgubili 13, tako da smo Slovenci prav za prav pridobili 51 glasov v enem sam-em letu, dasiravno je bilo mnogo naših vo-lilcev iz volilnega zapisnika izbranih, mnogo nemčurskih vpisanih. Pri volitvi se je posebno gosp. Dežman tako obnašal, da ga sme tega sram biti. Več o dogodbah pri volitvi pri-hodnjič.

Razne reči.

— Katoliško cerkev liberalci vedno obrekujejo, da premoženje v njenih rokah je za občinstvo mrtvo. Kako neopravičeno je to obrekovanje, kaže se na Ogerskem, kjer je vsled hudih povodinj nastala velika revščina. Ostro-gonski nadškof, kardinal Simor, je mestnemu magistratu izročil veliko denarja, da bo de zvi-šal obrežje ob vodeni strugi in vsaki dan daje živež 700 revežem. Pri jedi je vselej sam nazoč in pokusi vse jedi, preden se na mizo prinese. Povodenj je tudi njemu napravila silno veliko škodo, ker je 8000 oralov zemlje njegove pod vodo. Liberalci pravijo: „Ta ima, on lahko dá.“ Pa Rothschild ima še stokrat več, in še drugi tudi imajo, pa nič ne dajo. To je ravno razloček med živo in mrtvo roko. Prva stiska, kar more, druga pa se revežem radovoljno odpira!

— Goljufija. V nekem kraju na Do-lenjskem je pogorel posestnik, ki je bil zava-rovčan za 650 gld. Ker se je pa zavarovalno društvo branilo izplačati ta znesek (iz kakih vzrokov, ni znano), je bil pogorelec prisiljen iztirjati ga po sodnji, zato se obrne do nekega zakotnega pisarja. Ta prevzame iztirjavo rad, a pogorelcu pravi, da se bo težko dalo kaj iztirjati. Obupajoč revež potem prodá zakot-nemu pisarju svo pravico za 300 gold. Pisar izroči tožbo nekemu odvetniku, ki res iztirja od družbe ves znesek, namreč 650 gld., ktere tudi pošlje pisarju, odštevši si svoj zaslužek (10 gl. 45 kr.). Tako je bil ubogi pogorelec opeharjen za 339 gld. Ker je ob ta znesek prišel s tem, da mu je zakotni pisar, ki je dobro vedel, da bo lahko ves znesek iztirjal, vendar pravil, da bo težko kaj dobiti in mu teh 300 gld. plačal še le, ko je ves denar prejel, zato je sodnija zaprla sleparja. — Ta dogodka naj bo priprostemu ljudstvu našemu svarilo pred zakotnimi pisarji.

— Dr. Silvester Ziervogel, notar v Radgoni, je ljudi mnogo goljufal in je pobrisal, da ga sedaj žandarji iščejo. Lep ptiček, ta Ziervogel?!

— Vojaški penzionisti dobe priklado in sicer tisti, ki imajo manj ko 1000 gl. po-kojnine, po 20 odstotkov, od 1000 do 3000 gl. pa po 15 odstotkov.

— Grad Turnišče pri Ptujju je kupil znani Ofenheim, ki je lani imel na Dunaju glasovito pravdo, vsled ktere je minister Ban-hans moral stopiti raz ministerskega stola.

„Sl. Gosp.“

— Pruska izgledna vlada. Boston-ski list „Pionier“ v Ameriki piše: „Izgledni vladi je treba zlasti treh reči:

1. biti mora „močna“, tako da vselej za-more spolniti svojo voljo in zatreti vsaktero nasprotovanje;

2. mora ji biti natanko znano vse, kar podložni delajo, govoré in mislijo;

3. mora motivne različnosti in posebnosti med podložniki po moči odpraviti tako, da ima enako, enolično maso pred seboj — zavoljo enakosti.

Taka izgledna vlada je doma v Berlinu, kakor je znano. Za to, da je „močna“, je naj-prej skrbela s kakima dvema milijonoma vo-jakov, kateri ji v sili zagotavljajo spolnovanje vsih njenih povelj in izvršitev vsih njenih na-klepov.

Za to, da vse izvé, kar se med podložniki godi, je porok javna in skrivna policija, ktera vse kote in luknje stakne in z bistrim očesom še v zapečateni pisma predere.

V dosego enakosti rabi vsakovrstna sred-stva. Zunanje jo že sklepa trdna vez vojaštva, ki je tako rekoč zgornji železni obroč. Že-leznemu obroču pomaga železna veriga, to je splošna kazenska postava. Pod verigo stiska vez občnega davkarskega bremena. Toda vsa ta zagotovila edinstvi, kakor so tudi močna, se morajo še vtrditi s tem, da se sploh na-vežejo na občevalne pripomočke, zato zdaj na-meravajo vse železnice prestrojiti v „Reichs-Eisenbahnen.“ Razsvetljena vlada pa ni zado-voljna z zunanjo edinstvo, prizadeva se toraj z enako silo tudi za notranjo. Mogočno sred-stvo v ta namen ji je zlasti časnikarstvo, zato je v Berlinu skrivni zavod, ki spisuje edi-nostno „öffentliche Meinung.“ Drugo, še mo-gočnejše sredstvo bilo bi v edinstnem šolstvu, kar mora pa za zdaj žalibog biti navezano na ožjo hohenzollernsko krajino. Predno se to šolstvo razširi po vsem „rajhu“, ga mora ne-koliko nadomestovati edinstno izraževanje misli, ktero polagoma privadi na odvisnost od berlinskega vladanja čez duhove. V ta namen je duhovit „Reichs-Generalpostmeister“ vedel za poštno službo novo terminologijo, ki zame-tuje vse tuje izraze. Njemu pride zdaj minister za bogočastje Falk s še bolj duhovitim sred-stvom na pomoč. Spoznal je, da predruženje duhov ni mogoče brez spremenjenja pravo-pisja. Zato je sklical v glavno mesto „inte-ligencije“ mnogoglavni zbor učenjakov in jeziko-slovcev, ki ima sestaviti nova pravila na na-rodno pravopisje. Sklicani edinstni pravopisci so si vrlo belili učene glave in v primeroma kratkem času dosegli velikansk vspeh. Tako n. p. se zdaj Waagen (tehtnice) loči od Wa-gen (voz), kar do zdaj še ni nihče vedel. Dvoj-nati o (Moor) se ima odpraviti. Zateglji h za nekterimi soglasniki, n. p. ü se ne piše več (tedaj Fürst namesto Führst) ph se ima zgubi-ti iz nemških besedi, (tedaj n. p. ne West-phalen, temuč Westfalen), itd.

Ko bodo ti velikoslovni velikani jezik tako očistili, bo izgovoril Falk poslednjo sodbo ter najprej zapovedal, kako naj se v pruskih šo-lah edinstno piše. Ko se bo to zgodilo, potem se bodo druge vlade „rajha“ prosile, da bodo prusko pravopisje sprejele. Kadar bodo priki-male, bo menda vsak proglašen za „Reichs-feind-a“, ki se bo držal stare pisave. Potem se bodo uporniki med seboj spoznavali ali sporazumevali, ne da bi se še le z določnimi dokazi izdajali.

Umrli so:

Od 24. — 26. marca. Marija Strupi, dninarja o., 2 dni, za slabostjo. Julij Eberl, sobn. mal. o., 2 l., za vnetjem možg. mrene. Ana Strupi, dninarja o., za slabostjo. Marija Zidarič, žena tob. prod., 56 l., za mrtodom. Marija Rekl, delavka, 26 l., za pljuč. vnetjem.

Eksekutivne dražbe.

29. marca. 3. Martin Kraševc-evo iz Dobravi (1361 gl.) v Metliki. — 3. Tom. Strle-jevo (1800 gl.) v Ložu. — 3. Edv. Uštar-jevo iz Borovnice (495 gl.). — 3. Matej Kraševc-evo iz Belk (80 gl.), oba na Vrhniki. — 3. Matija Oberstar-jevo iz Zlatnika (2430 gl.). — 3. Fr. Lavrič-evo iz Srednje vasi (355 gl.). — 3. Karol Kramaršič-evo

iz Žužemberka (630 gl.), vse v Ribnici. — 3. F. Sadn-ovo (485 gl.) v Litiji. — 2. Miho Simonič-evo iz Slamne vasi (3790 gl.) v Metliki. — 1. Tone Okrajnar-jevo (500 gl.) v Ribnici. — 1. J. Štefančič-evo iz Vrhpolja (1442 gl.) v Ipavi. — 3. Jak. Švigelj-evo iz Dolenje vasi (2770 gl.). — 1. Lavr. Mihevc-evo iz Dolenje vasi, oba v Logatcu. — 3. Matija Žgur-jevo iz Gradišča v Ipavi. — 1. Matija Martinčič-evo iz Otoka (1150 gl.) v Ložu. — 1. Mete Debevc-eve iz Grahovega (638 gl.) v Logatcu. — 1. Jan. Govednik-ovo (2870 gl.) v Metliki. — 30. marca 2. Jože Jagodic-evo iz Olševka (2858 gl.) v Kranji. — 3. Ant. Tacja-vo iz Ja-kovice (6271 gl.) v Logatcu. — 1. Matija Skuk-ovo iz Olševka (1042 gl.) v Ložu. — 1. Jere Krže-jevo iz Kompolja (50 gl.) v Laščah. —

Telegrafične denarne cene 27. marca.

Papirna renta 67. — Srebrna renta 70. — 1860letno državno posojilo 111. — Bankine akcije 880 — Kreditne akcije 161.30 — London 116.50 — Srebro 102.10 — Ces. kr. cekini 5.46 1/2 — 20Napoleon 9.32.

Denarstvene cene. 25. marca.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	67.30	68 —
5% renta v srebru	71.25	72. —
Srečke (lozi) 1854. l.	105.50	106. —
„ „ 1860. l. celi.	111. —	111.25
„ „ 1860. l. petinke	110. —	118.50
Premijski listi 1864. l.	131.75	132.25
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	95. —	96. —
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95. —	—
Ogerske po 5%	75.90	76.50
Hrvaške in slavonske po 5%	85. —	—
Sedmograške po 5%	76. —	76.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	893. —	895. —
Unionske banke	68. —	68.50
Kreditne akcije	165.40	165.60
Nižoavstr. eskomptne družbe	665. —	670. —
Anglo-avstr. banke	73.50	73.70
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	163.50	164. —
Tržške „ 100 „ k. d.	117. —	—
„ „ 50 „ „ „	56. —	56.50
Budenske „ 40 gld. a. v.	30. —	30.50
Salmove „ 40 „ „ „	38.25	38.75
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	29. —	29.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.50	30. —
St. Genois „ 40 „ „ „	29. —	29.75
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	23.50	24. —
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	23.75	22.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.43	5.44
Napoleonsd'or	9.25	9.26
Srebro	103.30	103.50

Služba organista

za učitelja je razpisana v Stoprčah pri Rogatcu na Štajarskem do 15. aprila t. l. Dohodki za organista so: navadna štola, 10 vaganov zapi-sane pšenične, — 20 vaganov zapisane smesne bernje in prostovoljna vinska bernja (lani 11 polovnjakov).

Cerkveno predstojništvo v Stoprčah na Štajarskem.

EINLADUNG zur PRÄNUMERATION

auf die nunmehr in den neunten Jahrgang tretende politische Wochenschrift

„DER OSTEN“.

„Der Osten“ ist das einzige liberale deut-sche Blatt in Wien, welches für Autonomie und nationale Gleichberechtigung eintritt und sich mit Entschiedenheit der Slaven und Ru-mänen annimmt. Ebenso finden im „Osten“ die Verhältnisse des Orientes eine sachkundige und wahrheitsgemässe Darstellung.

„Der Osten“ bietet den Lesern in gedräng-ter Kürze Alles, was auf dem Gebiete der Politik, des Handels, der Kunst und Literatur geschieht und überdiess wird auch für die Unterhaltung durch eine Gratisbeilage unter dem Titel:

„Das Lesestübchen“,

welches Romane, Novellen, Räthsel, Charaden und prachtvolle Illustrationen bringt, in ausgie-bigster Weise gesorgt.

„Der Osten“ kostet bloss: 1 fl. 50 kr. vierteljährig, 3 fl. halbjährig, 6 fl. ganzjährig.

Die Administration des „Osten“.

(17 — 3)

Wien, Türkenstrasse 9.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.